

ПРОГРАМА РОЗВИТКУ ФОНДОВОГО РИНКУ ОЧИМА ЙОГО ПРОФУЧАСНИКІВ

Минулого тижня відбувся ряд заходів щодо обговорення проекту Програми розвитку фондового ринку України на 2011-2015 роки. Зокрема документ був проаналізований на спільному засіданні рад трьох саморегульованих організацій фондового ринку – АУФТ, УАІБ, ПАРД, а також на засіданні Консультаційно-експертної ради ДКЦПФР.

ПРОПОЗИЦІЇ СРО. Як зазначив голова ради АУФТ **Сергій АНТОНОВ**, активне обговорення проекту Програми розвитку фондового ринку його учасниками сприятиме її більшій відповідності вимогам та потребам ринку, а також підвищить авторитет державного регулятора.

На його думку, необхідно розширити та деталізувати блок Програми, присвячений досягненням фондового ринку України у минулі роки, які мають стати базою для його подальшого розвитку.

Цілком логічним є те, що значне місце у Програмі належить розвитку біржового ринку, головним недоліком якого є низька ліквідність. Враховуючи це, будь-який з елементів Програми – підвищення ефективності державного регулювання, вдосконалення інфраструктури ринку, автоматизація ринкових операцій, розширення спектра інструментів – пов'язані саме з підвищенням рівня ліквідності.

АУФТ подала свої пропозиції до документа. Зокрема вони стосуються вдосконалення інфраструктури фондового ринку, насамперед розвитку механізмів клірингу та їх законодавчого забезпечення. Важливим питанням є впровадження на ринку нових якісних фінансових інструментів. При цьому необхідно вдосконалити технології торгівлі цінними паперами, умови їх допуску на ринок тощо.

Пан Антонов вважає правильним включення до Програми положень щодо популяризації фондового ринку. Однак, на його думку, таку популяризацію недоцільно проводити до початку здійснення реформ. Більш логічно поставити за мету підвищення фінансової досвідченості суспільства, а також запровадити поняття «кваліфікований інвестор» та «некваліфікований інвестор».

Окремим питанням є роль саморегульованих організацій на фондовому ринку. Загальнодержавна Програма економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» передбачає внесення змін до законодавства щодо делегування СРО ряду повноважень державних регуляторів. Розвиток саморегульованих організацій на фондовому ринку має здійснюватися за трьома основними напрямками, а саме: делегування їм ряду повноважень від Комісії; жорсткий контроль за діяльністю СРО з боку регулятора; створення дорадчих експертних органів за участі представників СРО та Комісії. При цьому також необхідно підвищити рівень координації між різними фінансовими ринками.

На думку головуючого ради УАІБ **Дмитра ЛЕОНОВА**, широкі коло фахівців, яке залучається до обговорення проекту Програми розвитку фондового ринку, сприятиме донесенню до регулятора пропозицій усіх зацікавлених сторін. Активна участь СРО у розробці документа свідчить, що ринок готовий додержуватися закладених у ньому положень. УАІБ також надала свої пропозиції до Програми.

Доцільно сформувані остаточний варіант документа і розпочати його реалізацію, у ході якої можна буде вносити певні корективи, і Асоціація готова у цьому допомагати Комісії.

Основною функцією компаній-членів УАІБ є акумулювання та обслуговування інвестиційного капіталу. З огляду на це, вони зацікавлені у формуванні сприятливих умов для функціонування учасників фондового ринку, насамперед для інвесторів щодо здійснення ними середньо- та довгострокових інвестицій. Основна частина пропозицій УАІБ стосується найбільш проблемних питань – захисту прав інвесторів, у першу чергу інституційних, а також збільшення на фондовому ринку кількості якісних об'єктів для інвестування.

Крім того, УАІБ вважає за необхідне доповнити Програму положеннями щодо комплексного розвитку накопичувальної пенсійної системи та створення для цього відповідних ринкових умов.

Пан Леонов підкреслив, що без довгострокового наукового планування, прогнозування та дослідження певних тенденцій програмні документи матимуть крапковий характер. Тому спільними зусиллями регулятора й учасників ринку потрібно комплексно розвивати наукові дослідження в сфері ринку цінних паперів та інвестиційної діяльності. Реалізація Програми має супроводжуватися постійним моніторингом, контролем та прогнозуванням із щорічним аналізом результатів та здійсненням вдосконалення документа.

Голова ради ПАРД **Володимир ЩЕРБАНЬ** зауважив, що важливим елементом фондового ринку є його облікова система. Вона має бути простою, прозорою, зрозумілою та надійною. Однак для досягнення такого результату необхідно реалізувати положення, які передбачаються Програмою. ПАРД надав свої пропозиції до проекту документа і продовжує над ним працювати у співробітництві з радами інших СРО.

Головним елементом надійної облікової системи має стати єдиний центральний депозитарій. Необхідно передбачити його створення у якомога коротші терміни. При цьому ПАРД вважає, що центральний депозитарій має бути створений не у формі акціонерного товариства, що несе у собі ряд ризиків (корпоративні конфлікти, рейдерські захоплення), а у формі неприбуткового товариства. Кожен учасник облікової системи повинен бути учасником центрального депозитарію і мати один голос. Такий механізм доцільно прописати у новому законі «Про систему депозитарного обліку».

При цьому центральний депозитарій має працювати виключно з депозитарними установами, а не з емітентами. В свою чергу потрібно розвивати та розширювати послуги, які надаються емітентам з боку депозитарних установ.

Ще одна пропозиція ПАРД стосується відтермінування дематеріалізації акцій АТ до кінця квітня 2011 р. з метою вирішення за найближчі півроку усіх проблемних питань, які пов'язані з цим процесом.

ЕКСПЕРТНА ОЦІНКА. Згідно з інформацією, наведеною на черговому засіданні Консультаційно-експертної ради ДКЦПФР головою КЕР **Миколою БУРМАКОЮ**, проект Програми розвитку фондового ринку обговорювався на кількох міжнародних конференціях та круглих столах. Він постійно вдосконалюється.

На поточний момент документ складається з розділів щодо: збільшення капіталізації, ліквідності, прозорості фондового ринку; удосконалення ринкової інфраструктури та забезпечення її надійного та ефективного функціонування; захисту прав інвесторів; удосконалення механізмів державного регулювання, нагляду на фондовому ринку. Остаточний варіант проекту планується сформувати до середини жовтня.

Члени КЕР у цілому схвалили проект Програми, зауваживши, що він окреслює основні завдання розвитку вітчизняного ринку цінних паперів та шляхи їх реалізації. Експерти підтримали включення до документа окремого розділу щодо захисту прав інвесторів.

Разом із тим члени Ради висловили ряд зауважень та пропозицій. Зокрема, на їхню думку, доцільно конкретизувати індикатори успіху, які містяться в Програмі, визначити в ній основні пріоритети, якісні та кількісні орієнтири розвитку фондового ринку.

Крім того, пролунали пропозиції щодо вдосконалення положення з розвитку корпоративного управління, депозитарної системи, появи на ринку нових фінансових інструментів, розвитку ринку боргових цінних паперів та виконання емітентами зобов'язань за ними, здійснення IPO українськими компаніями на внутрішньому ринку, популяризації ринку цінних паперів тощо.

Члени КЕР вважають, що після затвердження Програми урядом, ДКЦПФР доцільно розробити план заходів з її реалізації, який передбачатиме першочергові завдання на кожен рік.

Сергій РУМЯНЦЕВ